

IV. De verlore seun

In de 19e eeuw beschreef de taalkundige Johan Winkler de dialecten van Nederland. Om de kenmerken van de dialecten te illustreren, verzamelde hij varianten van het Bijbelse verhaal van “De verlore zoon”. Hieronder zie je de eerste twee zinnen daarvan in de 19e-eeuwse Noord-Hollandse dialecten van Enkhuizen, Benningbroek het (toen nog) eiland Wieringen.

Enkhuizen

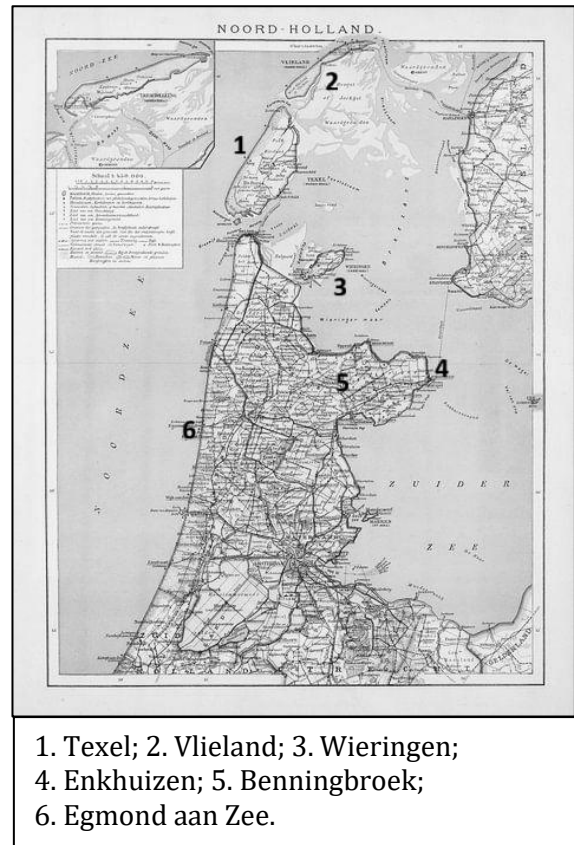
1. D'r woonde argens 'n man die arg rijk was en die twee zeuns ad.
2. En de jongste van 'rlui zei teugen ziin vader: vader! je most me miin arrefporsie geve van 't goed, dat je rijk bint. En i deelde z'n goed onder 'rlui.

Benningbroek

1. Deer was er 's 'n man in die had twee seuns.
2. De jongste saide teugen de vader: vader! geef main m'n erfporzie. En hai deelde heurlui 't goed.

Wieringen

1. D'r was eris 'n man die twie jonges had.
2. Ien fan die jonges, de jongste, froeg an siin taat om siin memmes bewiis; en dat kreeg i.

Hieronder staat hoe het verhaal verder gaat in telkens twee dialecten. Van elke zin zie je telkens de versie in het dialect van het eiland **Texel** en daarnaast die in het dialect van **Enkhuizen**, **Benningbroek** of **Wieringen**, in willekeurige volgorde.

3	'N kort tiidje deer na, doe de jongste seun olles bij ekaar pakt had, is i weg reisd na 'n heel var land en terwiil i deer 'n leventje had, driivende in de butter, het i d'r ol siin goed deur brocht.	Toe i dat had is i 'r mee fort gaan na 'n aar langd deer i alles d'r rou deur brocht en verspeulde.
---	---	---

4	In toe-d-i alles verteerd had, toe wordde 'r 'n groote hongersnood in dat land in i begon gebrek te laien.	En doe olles op was, kwam 'r juist 'n hongersnood in dat land in i begon gebrek te kriige.
5	Doe socht i werk, en 'n boer nam him an, en die stuurde him op siin land om op de forkes te posse.	In toe gong i vort in voegde 'm bai ien van de burgers van dat land in die stuurde 'm op s'n land om de verkens te waiden.
6	[zie vragen 3 en 4]	
7	En doe i over alles 's nadocht, zeiden i teugen 'm zelvrs: oeveul arrebeiers van m'n vader ebbe 'r bròòd, en ik starf van onger.	Doe begon i over huus te prakkeseere en hij seide in siin eige: wat 'n boel knechs bij miin vader hewwe olles wat 'rlui hart begeert en ik lij hier honger dat ik swart wor.

Vraag 1. Bepaal voor zinnen 3, 4, 5 en 7 welke variant in het Texelse dialect geschreven is en tot welk dialect de andere variant behoort.

Vraag 2. Hieronder staat de tweede zin van de tekst in het **Egmonds**, **Texels** en **Vlielands** dialect, in willekeurige volgorde. Bepaal welke zin bij welk dialect hoort.

- De jongste seide teuge siin vader: taat! geef mij miin urfdeel, miin moeders bewiis, dat me toekomt. En de vader deed 't.
- De jongste see teugen sin taat: taat! je most me 't deil geven van 't goed dat me toekomt. Hen taat deilden 't goed honder um hen sin houdsten broer.
- De jongste van d'r zade tege z'n taat: taat! geef main 't erfporzie dat ik ewe mot. Hen ai deelde z'n goed onger d'r loi.

Vraag 3. Zin 6 luidt als volgt in het Standaardnederlands:

“En hij zou heel graag zijn buik volgegeten hebben aan het varkenseten, maar geen mens gaf 't hem.”

Hier volgt de zin in drie dialecten. Bepaal telkens om welk dialect het gaat.

- Hen ij wou sin buuk fillen met 't swunnefoer, maar gin mens gaf 't em.
- Hij had toe so 'n freeselijke honger dat i siin buuk wel fol ete wou fan 't supen in de seunis, dat de farkes kregen, maar i kreeg niks fan gien ien.

c) Hen ai wou z'n boik vol ete mit 't voer van de varkes, hen gien ien die gaf 't im.

Vraag 4. Hieronder staan delen van de **Texelse** vertaling van zin 6. Probeer de ontbrekende delen zo goed mogelijk woord voor woord in te vullen.

En i sou heel graag ... , maar gien mens gaf 't ...

Auteur: Tijmen Pronk